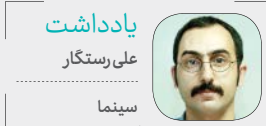

چند راهکار ساده برای آن که در خرید و فروش کتاب‌های دست دوم ضرر نکنیم

کتابخانه من حراج!

یادداشت

علی رستگار

سینما

از اخوان سمیه تا برادران لایلا

سعید روستایی به‌زودی سومین فیلمش را کلید می‌زند

حتی عنوان «اید و یک‌روز» هم برای جلب‌توجه به اولین فیلم سینمایی سعید روستایی کفایت می‌کرد؛ عبارتی مصطلح بین زندانی‌ها که درباره محکومینی به حبس‌اند به کار می‌رود که امکانی برای غفو آنها وجود ندارد. شاید بیشتر مخاطبان فیلم برای اولین بار این عبارت را می‌شنیدند و همین هم کنج‌کاوی‌هایی برای تماشای اثر ایجاد می‌کرد. هرچند در مواجهه با داستان پی‌می‌بریم که اید و یک‌روز باری تمثیلی داشت و به وضعیت اسف‌انگیز یک خانواده طبقه فرودست و غرق در چرکی و بیچارگی اشاره می‌کرد. تماشای مصائب سمیه و خانوادهاش، شگفتی سی‌وچهارمین دوره جشنواره فیلم فجر بود و روستایی ۲۶ ساله موفق شد یک درام جذاب اجتماعی به مخاطب ارائه کند. روایتی برگرفته از واقعیت‌های تلخ موجود برخی از خانواده‌های طبقات فرودست در پایتخت که قابل تعمیم به خانواده‌های مشابه در نقاط دیگر کشور هم بود. روستایی البته حواسش بود که به تصویرکشیدن این سیاهی‌ها با تنفس و وجه نمکینی هم در برخی لحظات همراه باشد تا سنگینی اثر برای تماشاگر قابل تحمل شود. نتیجه این موازنه درست و روایت جذاب، خوشایند مخاطبان و داوران قرار گرفت و جایزه و تحسین زیادی را نصیب روستایی و فیلم کرد.

محمد حسین مهدویان دیگر فیلمساز جوان که در همان سال ۹۴ با «ایستاده در غبار» خوش درخشیده بود و در رقابت با روستایی و اید و یک‌روز، سمیرغ اصلی بهترین فیلم را به‌دست آورده بود، وسواس و ملاحظه را کنار گذاشت و سال بعد با «ساجرای نیمروز» فضای متفاوت‌تری را تجربه کرد و بعد هم هر سال به این تجربه‌گرایی ادامه داد اما روستایی به هر دلیل، ترجیح خودش یا تردید و نگرانی از تکرار نشدن موفقیت اید و یک‌روز، چند سال فیلم ناساخت و فیلمنامه «سد معبر» را هم برای کارگردانی به محسن قزایی سپرد. اما موفقیت درام اجتماعی- پلیسی «متری شیش‌ونیم» نشان داد که سه سال صبر و انتظار روستایی بی‌دلیل نبود و همچنان می‌شود روی استعداد او برای غافلگیری مخاطب حساب کرد. این روزها در حالی که متری شیش‌ونیم با نام کنایه‌آمیز و کمی بازگویشانه «قانون تهران» در فرانسه اکران موفق دارد، خبر رسیده که روستایی قرار است به‌زودی سومین فیلمش با عنوان «برادران لایلا» را کلید بزند. فیلمی به تهیه‌کنندگی جواد نوروزبیگی که مدیریت فیلمبرداری آن را هومن بهمنش-

مدیر فیلمبرداری متری شیش‌ونیم- به عهده دارد. با اینکه هنوز خبری از خلاصه قصه و بازیگران فیلم نیست اما احتمالاً باید منتظر یک درام اجتماعی و رئالیستی جذاب دیگر و شاید همکاری دگرباره روستایی با نوید محمدزاده، پیمان معادی و پریناز ایزدیار باشیم که در دو فیلم قبلی این فیلمساز هم حضور داشتند.

رویارویی اولیا و اشقیادرباغ کتاب

باغ کتاب تهران برای اولین بار در محرم امسال با تعزیه میزبان عزاداران امام حسین (ع) است

چند روزی بیشتر از افتتاح آمفی‌تئاتر روباز باغ کتاب تهران نگذشته و اولین برنامه‌ای که در این سالن برگزار می‌شود، تعزیه است. در شب‌های دهه اول محرم، گروه «خیمه» به سرپرستی سیدمحسن هاشمی برای علاقه‌مندان به تعزیه، برنامه‌اجرامی کنند. به‌نظر فرصت‌قابل توجهی است؛ از فضای دلپذیر مجموعه باغ کتاب که بگذریم، هنر سنتی تعزیه و اجرا در یک سالن روباز که تریس از انتقال ویروس کرونا را کاهش می‌دهد، وسوسه‌برانگیز است به‌خصوص از این بابت

که برگزارکنندگان قول داده‌اند پروتکل‌های بهداشتی را رعایت کنند و این فرصت فراهم شده که علاقه‌مندان در یک شرایط امن بنشینند و کار یک گروه کارکشته را تماشا کنند.

آذر مهاجر

ادبیات و هنر

تعزیه‌خوانی در آمفی‌تئاتر باغ کتاب تهران از شب اول محرم یعنی سه‌شنبه آغاز شده و تا «اشب ادامه خواهد داشت. گروه خیمه هر شب ساعت ۱۰ و ۳۰ دقیقه به صحنه می‌رود و برنامه‌اش تا حوالی ساعت ۱۰ شب ادامه خواهد داشت. هر کس بخواند می‌تواند به تماشای این تعزیه برود چون تماشای آن برای عموم آزاد و رایگان است اما محدودیت سالن ایجاد می‌کند که علاقه‌مندان برای حضور در سالن بلیت تهیه کنند و به این منظور لازم است به نشانی event.bagheketab.com سر بزنند و قبل از پر شدن سالن بلیت مورد نظرشان را رزرو کنند.

از شاهچراغ تا بازار شام

پیروز جناچی، شهردار سابق تهران و حجت‌الاسلام میثم امرودی رئیس سازمان فرهنگی و هنری شهرداری تهران و جمعی از مدیران فرهنگی ۱۳ مرداد بخش‌های تازه‌ای از باغ کتاب تهران را افتتاح کردند که آمفی‌تئاتر روباز این مجموعه یکی از بخش‌هاست. این آمفی‌تئاتر ۶۰۰ نفر ظرفیت دارد و در کنارش یک سالن انتظار، کافه رستوران و یک صفحه نمایشگر قرار دارد. همین امکانات سبب شده که برای اولین بار ریزر آسمان باغ کتاب تهران در یک سالن روباز، تعزیه اجرا شود. شاهچراغ اولین نمایش از مجموعه برنامه اجرای تعزیه در باغ کتاب تهران است که سه‌شنبه روی صحنه رفت. دیشب گروه خیمه، تعزیه حبیب‌بن مظاهر را اجرا کرد و برنامه‌های آن از امشب به بعد به این شرح است:

می‌گرفتند و بعد از بیعت شکستن کوفیان به کربلا رفت. او روز هفتم محرم به کاروان امام پیوست و فرماندهی جناه چپ سپاه امام حسین (ع) را به عهده گرفت و با این‌که جوان نبود، بسیاری از دشمنان امام را به خاک و خون کشاند و در نهایت به شهادی عاشورا پیوست. امشب هم قرار است داستان زندگی مسلم‌بن عقیل در تعزیه باغ کتاب تهران به صحنه برود.

خیمه‌ای از تمام ایران

گروه خیمه به سرپرستی سیدمحسن هاشمی سال‌هاست که به تعزیه مشغول است اما گروه به معنای مرسوم که از تئاتر سرغ داریم در تعزیه وجود ندارد؛ به این معنا که تعزیه‌خوان‌ها از شهرهای مختلف گرد هم می‌آیند و تعزیه را اجرا می‌کنند و چه بسا تعزیه‌خوان‌ها در طول سال در گروه‌های مختلف تعزیه‌خوانی بچرخند. در شهرهای مختلف برنامه اجرا کنند و همیشه عضو ثابت یک گروه نباشند. سیدمحسن هاشمی در این باره می‌گوید: گروه خیمه از تعزیه‌خوان‌هایی تشکیل شده که اهل شهرهای تهران، قزوین، قم و سبزوار هستند. کمی پیش از اجرا در سالن آمفی‌تئاتر باغ کتاب گرد هم آمدیم و اجرای تعزیه را آغاز کردیم.

هاشمی از «اشب پیش رو می‌گوید و این‌که اجرای گروه خیمه براساس اجراهای اصیل و سنتی است. روال بر این است که در ماه محرم، مجالس مشخصی برگزار شود اما گروه خیمه سه اجرای تازه به اجراهای معمول الحاق کرده که این سه اجرا عبارتند از مجلس تعزیه شاهچراغ، مجلس تعزیه حبیب‌بن

تعزیه اجرا کند و میزبان علاقه‌مندان به تعزیه باشد. این‌که در شهر تهران تکیه فعال نداشته باشیم مثل این است که یک باشگاه بزرگ فوتبال، استادیوم نداشته باشد. هاشمی از مسؤولان فرهنگی کشور درخواست کرد که مکانی برای اجرای تعزیه اختصاص بدهند و این آیین مذهبی و قدیمی را زنده نگاه دارند.

مظاهر و مجلس تعزیه حربن ریاحی.

تعزیه‌خوان‌ها برای اجرا در گروه خیمه از شهرهای مختلف آمده‌اند و برخلاف گروه‌های تئاتری که مرسوم است از مدتی پیش با هم تمرین می‌کنند، بلافاصله به صحنه رفته‌اند. تعزیه‌خوان‌ها معمولاً قبل از اولین اجرا می‌آیند و بدون تمرین با اندکی هماهنگی قبلی، به صحنه می‌روند.

هاشمی در این باره به جام‌جم می‌گوید: تعزیه برخلاف تئاتر براساس یک زمینه مشخص اجرا می‌شود. این‌که ما یک اجرای سنتی و اصیل داریم یعنی روی زمینه میرعزا یا زمینه تهرانی اجرا می‌کنیم که هم نسخه‌اش معلوم است و هم تعزیه‌خوان‌ها می‌دانند ماجرا چیست و چه باید بکنند.

سیدمصطفی کاشانی معروف به «میرعزا» به دعوت ناصرالدین شاه از کاشان به تهران آمد و نسخه‌های معروف تعزیه‌های مختلف ایران را گردآوری و تدوین کرد. در نتیجه حالا تعزیه‌خوان‌های حرفه‌ای می‌دانند وقتی قرار است تعزیه‌ای روی زمینه میرعزا داشته باشند، یعنی می‌دانند که دقیقاً چه باید بکنند. تنها چیزی که باقی می‌ماند جزئیات و ظرایف کار است که خیلی زود به اطلاع هر تعزیه‌خوان می‌رسد. ضمن این‌که تعزیه‌خوان‌های حرفه‌ای در طول سال‌های کارشان ممکن است بارها و بارها با هم همکاری کنند و

بسیاری از آنها یکدیگر را می‌شناسند و با سبک کار همدیگر آشنا هستند.

سیدمحسن هاشمی، سرپرست گروه خیمه اشاره می‌کند که این روزها دیگر تعزیه به شب‌های ماه محرم خلاصه نمی‌شود و تعزیه‌خوان‌ها در تمام سال، با مناسبت‌وبی‌مناسبت در شهرهای مختلف کشور تعزیه اجرا می‌کنند. هاشمی درباره اجرای آمفی‌تئاتر باغ کتاب تهران می‌گوید: این اولین بار است که در این مکان تازه به صحنه می‌رویم و جای قدرانی دارد که مسؤولان باغ کتاب به هنر تعزیه توجه کرده‌اند. استقبال هم بد نبود. با توجه به این‌که آمفی‌تئاتر باغ کتاب برای اولین بار میزبان تعزیه است و مخاطب تعزیه در این باره مطلع نیست و سابقه ذهنی ندارد، امیدوار نبودیم استقبال خاصی صورت بگیرد اما در مجموع راضی هستیم و به نظر می‌رسد هر شب استقبال بیشتر می‌شود. سرپرست گروه خیمه می‌گوید که باغ کتاب تا امروز باتوق تعزیه نبوده و علاقه‌مندان به تعزیه همیشه سراغ معدود باتوق‌های تعزیه می‌روند اما امیدوار است باغ کتاب به یک باتوق برای تعزیه بدل شود.

آمفی‌تئاتر باغ کتاب برای اولین بار میزبان تعزیه است و مخاطب تعزیه در این باره مطلع نیست و سابقه ذهنی ندارد، امیدوار نبودیم استقبال خاصی صورت بگیرد اما در مجموع راضی هستیم و به نظر می‌رسد هر شب استقبال بیشتر می‌شود

یادداشت

علیرضا رافقی

روزنامه‌نگار

نارگیل روضه!

همه چیز از آنجا شروع شد که دوست عزیزی عکسی را فرستاد و زیرش نوشت: «نارگیل روضه ارباب زمینگیرم کرد!» عکس خودش بود که یک نارگیل سبز رنگ که بالایش را سوراخ کرده و نی گذاشته‌اند را دستش گرفته است. ماجرا این بود که آن نارگیل را بعد از روضه سیدالشهدا در شب‌های محرم از هیات گرفته بود. در واقع آن نارگیل که یک نی سفیدرنگ سرو شده بود، پذیرایی بعد از روضه بود. چیزی در مقام همین جای قندپهلویی که ما بعد از روضه می‌دهیم یا جای غلیظ شیرینی که عراقی‌ها می‌دهند یا قهوه‌ای که بعضی تکیه‌های قدیمی تهران و شمیران می‌دهند دست عزادار سیدالشهدا. آن دوست عزیز به همراه چند نفر دیگر چمدان بسته بودند و دهه اول محرم رفته بودند تا بایند! چرا من باید بعد از این جمله علامت تعجب بگذارم؟ به همان دلیلی که شما هم وقتی آن گزاره را خواندید چشم‌هایتان گرد شد و خنده‌ای دوید گوشه لپ‌تان. چه کسی فکرش را می‌کند که عده‌ای ماه محرم بروند تا بایند؟ معمول است که عزاداران سیدالشهدا دهه اول خودشان را برسانند به کربلا یا آنهایی‌شان که پاینده روضه‌اند، بمانند شهرستان ویرچم روضه‌شان را بالا نگه دارند یا مثل آن دوست هیاتی‌مان که می‌گفت محرم‌ها خود امام حسین (ع) هم تهران است! از این عیاق به آن حیات بروند و جرعه جرعه عشق را سر بکشند.

آن دوست عزیز برای این‌که کاری برای بلندکردن پرچم روضه امام حسین در لنگه دیگری از دنیا بکند بلند شده بود و با چند عاشق مثل خودش رفته بود تا بایند و سال‌های بعدش هم سر از مالزی درآورد. روایتی که از مراسم عزای سیدالشهدا در مالزی داشت عجیب بود. انگار، هر چه کشورهای غربی سبک و شیوه عزاداری‌شان را از عراقی‌ها گرفته‌اند، کشورهای شرقی همه چیزشان شبیه به ماست، برای سیدالشهدا (ع) ایرانی عزاداری می‌کنند و حتی کلماتی هم که در این باره استفاده می‌کنند فارسی است. کلماتی مثل «عزا»، «عزاداری» و «حسینیه». اینها را بگذارید کنار دهه‌ها نوحه و شعر فارسی که شیعیان مالزی و تایلند از حفظ می‌خوانند، حتی معنای دقیق و کلمه به کلمه آن را نمی‌دانند.

روزگاری بریتانیا پرچم‌اش را زرد در خاک هند و بنایش را گذاشت که این منطقه را به نفع خودش تعزیه و تصاحب کند. یکی از جریان‌هایی که در این منطقه باید از بین می‌رفت «تشیع» بود. این مذهب که ایستادن در برابر ظلم در آن یک رکن اساسی است، یا باید به طور کامل از بین می‌رفت یا تبدیل می‌شد به مذهب منفعلی که تمام فعالیتش در چارچوب یک حسینیه است. به همین دلیل هم هزاران شیعه از هند و پاکستان به کشورهای شرقی رفتند و سال‌ها بعد، خلاف آنچه انگلیسی‌ها می‌خواستند کشورهای مالزی و تایلند به قطب‌های تشیع در شرق تبدیل شدند و امروز پرچم عزای سیدالشهدا و مبارزه با ظلم در این کشورها بلند است.